

PROGRAMA DE CURSOS EN

SALUT

INTERNACIONAL

EDICIÓ 2019

AMB ESPECIALITZACIÓ EN:

APROXIMACIÓ CLÍNICA A LA PATOLOGIA TROPICAL

PEDIATRIA EN SALUT INTERNACIONAL

LABORATORI EN SALUT INTERNACIONAL

COOPERACIÓ INTERNACIONAL

LA SALUT COMUNITÀRIA DES DE LA SALUT PÚBLICA

Amb l'aval de:

INTRODUCCIÓ

Ens complau presentar una nova edició del Curs de Salut Internacional organitzat per la Unitat de Medicina Tropical i Salut Internacional de Vall d'Hebron – Drassanes i PROSICS Barcelona (Programa de Salut Internacional del Institut Català de la Salut).

Aquest curs neix fruit de diverses demandes de formació en Salut internacional per part de:

- La secció col·legial de metges cooperadors del COMB;
- De metges residents o especialistes que sol·liciten fer formació/reciclatge al nostre servei, ja que en la seva pràctica assistencial veuen un alt percentatge de població immigrant o viatgera;
- Tècnics en laboratori, infermers o microbiòlegs que sol·liciten fer formació/reciclatge al nostre servei perquè estan interessats en el funcionament i aquelles tècniques bàsiques d'un laboratori que poden donar cobertura als problemes clínics infecciosos en l'àmbit de Salut Internacional

El curs segueix una estructura semi presencial i intensiva, compatible amb altres activitats professionals dels alumnes, format inexistent en altres cursos de formació en Salut Internacional.

Així doncs, l'objectiu principal del curs és millorar la formació de professionals de la salut en el camp de la cooperació sanitària, el maneig de les patologies infeccioses importades i conèixer les tècniques de laboratori més utilitzades en salut internacional.

Els alumnes que realitzin tot el curs tindran les següents capacitats:

- Coneixements sobre geoepidemiologia de les diverses àrees tropicals i subtropicals.
- Coneixements sobre l'elaboració de projectes de cooperació i el seu desenvolupament.
- Coneixements de la patologia infecciosa importada que pot trobar el professional de la salut al nostre entorn.
- Coneixements de salut comunitària i estratègies d'actuació dins de la comunitat.
- Coneixements del funcionament, gestió i tècniques diagnòstiques d'un laboratori de salut internacional.

El curs està estructurat en un mòdul troncal *online* de 45 hores i quatre mòduls opcionals semi-presencials de 30 hores cada un (15 hores *online* i 15 hores presencials). Per poder realitzar un mòdul opcional l'alumne haurà d'haver fet prèviament el mòdul troncal.

En cada mòdul està previst promoure la participació activa dels estudiants mitjançant la discussió de material docent actualitzat, lectura i discussió d'articles científics o capítols de llibres recomanats, i discussió de casos clínics o situacions pràctiques al fòrum.

Esperem que amb aquest curs contribuïm en la formació dels professionals de la salut interessants salut internacional i medicina tropical, tractant diferents aspectes clínics, socials i organitzatius.

Breu resum dels orígens del curs

Des de l'any 1983 la Unitat de Medicina Tropical i Salut Internacional Drassanes (UMTSID), de l'Institut Català de la Salut, ha estat implicada en la formació Universitària en Medicina Tropical i Salut Internacional.

Des de febrer de 2012 l'UMTSID forma part del Programa de Salut Internacional de l'Institut Català de la Salut (**PROSICS**), conjuntament amb el Servei de Malalties Infeccioses de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron, adoptant el nom de Unitat de Medicina Tropical i Salut Internacional Vall d'Hebron-Drassanes. En aquesta unitat es realitzen diferents tasques: atenció al viatger i vacunació internacional; assistència al viatger i a l'immigrant; laboratori; tasques de salut comunitària; recerca; docència; cooperació i col·laboracions amb centres externs (Moçambic i Angola)

El Col·legi de Metges de Barcelona (COMB) va ampliar el seu interès per la salut internacional l'any 1993 amb la creació del programa de cooperació sanitària, on hi destaquen les Beques Bada, dirigides a la formació en salut internacional. L'any 2010, s'organitza conjuntament amb el PROSICS i la secció col·legial de metges cooperadors del COMB, el primer curs bàsic de medicina tropical i salut internacional.

El Vall d'Hebron Institut de Recerca (VHIR) i l'Aula Vall d'Hebron des del 2015 han donat suport com institucions del sector públic que promouen i desenvolupen la recerca, la docència, i la innovació biosanitària de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron.

Finalment, en l'edició del 2019, la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) participa aportant noves eines pedagògiques dins del Mòdul Troncal, amb la intenció de fer més eficaç i interessant l'aprenentatge dels cursos de Salut Internacional del PROSICS.

CURS DE SALUT INTERNACIONAL

Estructura:

Format per:

- Mòdul troncal obligatori: **Introducció a la Salut internacional**
- Mòdul específic opcional en:
  - Aproximació clínica a la patologia tropical**
  - Pediatría en salut internacional**
  - Laboratori en salut internacional**
  - Cooperació internacional**
  - La Salut Comunitària des de la Salut Pública**

Organització:

Unitat de Medicina Tropical i Salut Internacional de Vall Hebron -Drassanes. Hospital Universitari Vall d'Hebron
PROSICS- Barcelona (Programa de Salut Internacional de l'Institut Català de la Salut)

Direcció:

Nuria Serre Delcor (PROSICS Barcelona)

Secretaria tècnica:

Aula Vall d'Hebron

Gestió plataforma de formació Moodle:

UOC

Dirigit a:

Professional sanitari: Professionals en ciències de la salut (metges/ses, infermers/es, biòlegs/es, tècnics de laboratori...) que vulguin conèixer els aspectes bàsics i fonamentals en salut internacional, en la modalitat de cooperació i/o de la patologia importada en el nostre mitjà en adults, i/o pediatria en salut internacional, i/o vulguin iniciar-se en el diagnòstic de laboratori en patologia tropical i/o vulguin familiaritzar-se en diferents estratègies de promoció de la salut en la comunitat nouvinguda

Data d'inici del curs i calendari:

Inici/Presentació del curs el dia 18 de febrer en format *online*.

Formació online:

- Mòdul troncal: **Introducció a la salut Internacional** del 18 de febrer al 10 de març 2019 (3 hores al dia)
- Mòdul d'especialització: **Aproximació clínica a la patologia tropical** del 18 març al 31 de març 2019 (1,5 hores al dia)
- Mòdul d'especialització: **Pediatría en Salut Internacional** de l'1 d'abril al 14 d'abril 2019 (1,5 hores al dia) Mòdul d'especialització: **Laboratori en Salut internacional** del 29 d'abril al 12 de maig 2019 (1,5 hores al dia)
- Mòdul d'especialització: **Cooperació internacional** del 13 de maig al 26 de maig 2019 (1,5 hores al dia)
- Mòdul d'especialització: **La salut comunitària des de la salut pública** del 27 de maig al 9 de juny 2019 (1,5 hores al dia)

Formació presencial¹

- Mòdul d'especialització: **Aproximació clínica a la patologia tropical** dies 10-11 de juny 2019 (dilluns i dimarts: 9:00-13:30h i de 15h-18:30h)
- Mòdul d'especialització: **Pediatría en salut internacional** dies 12 i 13 de juny 2019 (dimecres i dijous 9:00-13:30h i de 15h-18:30h)
- Mòdul d'especialització: **Laboratori en salut internacional** dies 14 i 17 de juny 2019 (divendres 14h-21h i dilluns de 8-17:00h)
- Mòdul d'especialització: **Cooperació Internacional** dies 18 i 19 de juny 2019 (dimarts i dimecres 9:00-13:30h i de 15h-18:30h)
- Mòdul d'especialització: **La salut comunitària des de la salut pública** dies 20 i 21 de juny (dijous i divendres 9:00-13:30h i de 15h-18:30h)

Número de places disponibles:

60 places al mòdul troncal.

30 places a cada mòdul optatiu (excepte laboratori que sols tindrà 25 places).

Plataforma d'aprenentatge:

Plataforma UOC

Material del curs:

Contingut: documents elaborats pel professorat.

Material de suport: llibres, articles, vídeos, enllaços recomanats.

---

¹Els horaris de les classes estan subjectes a petites variacions depenent de la disponibilitat de les aules i dels professors. S'aconsella reservar tot el dia per al curs. Durant el mes de maig 2019 es comunicaran els horaris definitius.

Sessions presencials:

Les sessions presencials es realitzaran de forma consecutiva perquè pugui ser compatible pels alumnes que estiguin inscrits en més d'un mòdul. La durada de les sessions serà de 15 hores distribuïdes en dos dies consecutius.

Cooperació internacional, Aproximació clínica a la patologia tropical, Pediatria en salut internacional, i Salut Comunitària: Aules de formació, Hospital Universitari Vall d'Hebron.

Laboratori en Salut Internacional: el lloc es determinarà en funció dels alumnes inscrits.

Avaluació:

Mòdul troncal:

Per superar aquest mòdul cal:

- Un treball individual.
- Participar de forma raonada, com a mínim en una ocasió, en el fòrum de discussió de casos o situacions pràctiques plantejades pel tutor.

Mòduls d'Aproximació clínica a la patologia tropical, Pediatria en Salut Internacional, Laboratori en Salut internacional, Cooperació Internacional i Salut Comunitària:

Per superar aquests mòduls cal:

- Un treball individual.
- Participar de forma raonada, com a mínim en una ocasió, en el fòrum de discussió de casos o situacions pràctiques plantejades pel tutor.

Apartat presencial

- Cal una assistència mínima al 80% de les classes per ser avaluats al final del curs.

En finalitza tot el curs

Qüestionari test de resposta múltiple (4 opcions de resposta, sols una certa). 20 preguntes del troncal, 10 preguntes de cada mòdul opcional. Les respostes incorrectes no restaran. Caldrà un 50% d'encerts per passar la prova.

Avaluació final

- Qüestionari test: 60% de la nota. La data prevista d'examen serà:
  - Pel troncal: 15 al 28 d'abril de 2019 (en format online).
  - Pels mòduls optatius/especialitzats: 22 al 30 de Juny 2019 (en format online).
- Treballs individuals (1 del mòdul troncal i 1 per cada opcional): 20% de la nota. Els treballs hauran d'entregar-se abans de:

- 15 abril 2019 el mòdul troncal de Salut Internacional
- 15 de maig 2019 el mòdul opcional d'Aproximació clínica a la patologia tropical
- 15 de maig 2019 el mòdul opcional de Pediatria en Salut Internacional
- 30 de maig 2019 el mòdul opcional Laboratori en Salut Internacional
- 15 de juny 2019 el mòdul opcional de Cooperació Internacional
- 15 de juny el mòdul opcional de La salut comunitària des de la salut pública
- Participació al fòrum 20%
- Per superar cada un dels mòduls caldrà superar la nota de tall de 7/10.

Acreditació:

Aquest curs ha sol·licitat l'acreditació del Consell Català de la Formació Continuada de les Professions Sanitàries.

Inscripcions al curs

Les inscripcions al curs es fan online a través del web <http://www.aulavhebron.net/aula/> i estan **obertes fins el 8 de febrer del 2019** o fins l'exhauriment de les places disponibles.

El cost de la matrícula es retornarà íntegrament si es sol·licita abans del 15 de febrer a les 23:59h. Un cop transcorregut aquest període no es podran retornar els diners. Els alumnes que no puguin completar el curs per raons de salut o laborals (noves contractacions, canvis d'horaris o de lloc de treball), se'ls guardarà la seva inscripció per l'edició següent. Caldrà que presentin un justificant de feina o de salut, però s'hauran de fer càrrec del pagament dels tràmits administratius.

Preus del curs

Els preus varien en funció de la modalitat de curs que es tria:

- Mòdul troncal **400€** (45 hores online)
- Mòdul troncal + 1 mòdul específic **550€** (75 hores)
- Mòdul troncal + 2 mòduls específics **690€** (105 hores)
- Mòdul troncal + 3 mòduls específics **800€** (135 hores)
- Mòdul troncal + 4 mòduls específics **890€** (165 hores)
- Mòdulo troncal +5 módulos específicos **980€** (195 horas)

Per als alumnes que en una edició anterior hagin superat el mòdul troncal:

- Mòdul optatiu **200€** (30 hores)

Pels alumnes que no van superar un mòdul en una edició anterior:

- Si no van presentar cap justificant laboral o de salut, hauran de pagar novament la matrícula.

- Si van presentar justificant laboral o de salut, hauran de pagar les despeses de gestió i la plataforma moodle.

Beques

Els professionals del Campus Vall d'Hebron podran optar a les beques en formació del Programa de Salut Internacional del Institut Català de la Salut (PROSICS), que representaran un 50% de descompte en la matrícula en un 10% de les places sol·licitades. Per fer-ho hauran d'adreçar el currículum abreviat (3 pàgines) i una carta de motivació a la direcció del curs. La resolució de les beques es comunicarà el 28 de febrer 2019 i es farà el retorn de l'import corresponent.

Metodologia docent:

Un **mòdul troncal** *online* de 45 hores que serà **obligatori** per poder accedir als **mòduls optatius** de **Aproximació clínica a la patologia tropical** i/o **Pediatria en salut internacional** i/o **Laboratori en Salut internacional** i/o **Cooperació internacional**, i/o de **La salut comunitària des de la salut pública** (15 hores *online* i 15 presencials cadascun). Cada mòdul tindrà diverses unitats que configuraran el global del curs.

El curs tindrà un enfocament eminentment pràctic sobre casos o problemes reals, on es demanarà la participació dels alumnes de manera individual i en grups.

Els mòduls es divideixen en diferents unitats i cada unitat té un tutor responsable, encarregat de gestionar el fòrum, els dubtes i l'avaluació dels alumnes.

Resum:

Formació en Salut Internacional (mòdul troncal): de 45 hores *online*.

Formació en Salut Internacional i Aproximació clínica a la patologia Tropical (mòdul troncal + mòdul optatiu de patologia importada): de 60 hores *online* i 15 hores presencials.

Formació en Salut Internacional i Pediatria: (mòdul troncal + mòdul optatiu de Pediatria): de 60 hores *online* i 15 hores presencials.

Formació en Salut Internacional i Laboratori en Salut internacional: (mòdul troncal + mòdul optatiu de laboratori): de 60 hores *online* i 15 hores presencials en un laboratori de microbiologia.

Formació en Salut Internacional i Cooperació internacional (mòdul troncal + mòdul optatiu de Cooperació): de 60 hores *online* i 15 hores presencials.

Formació en Salut Internacional i La salut comunitària des de la salut pública (mòdul troncal + mòdul optatiu de Salut Pública i Comunitària): de 60 hores *online* i 15 hores presencials.

Mòdul	Unitats	Carrega horària	Dates	Tutor i responsable d'unitat	Coordinació de mòdul
MÒDUL TRONCAL (online)	INTRODUCCIÓ SALUT INTERNACIONAL	45h	18 de febrer- 10 de març		Nuria Serre
UNITAT 1	Principals determinants Socioambientals i abordatge integral en Salut Internacional	10h		Jordi Gómez	
UNITAT 2	Introducció a la patologia infecciosa importada	22h		Núria Serre Delcor	
UNITAT 3	Altres especialitats	10h		Antoni Soriano	
UNITAT 4	Malalties no comunicables/transmissibles	3		Xavier de las Cuevas	
MÒDUL (online)	APROXIMACIÓ CLÍNICA A LA PATOLOGIA TROPICAL	15	18 març al 31 de març		Fernando Salvador
UNITAT 5	Principals quadres sindròmics	8		Maria Espiau Guarner	
UNITAT 6	Estratègies de cribatge en patologia importada, Salut mental i malalties no transmissibles. Medicina del viatger.	7		Andrea Martin-Nalda	
MÒDUL (on line)	PEDIÀTRIA EN SALUT INTERNACIONAL	15	1 d'abril al 14 d'abril		Antoni Soriano
Unitat 7	Abordatge integral de les malalties més prevalents en la infància (AIMPI)	6		Andrea Martin-Nalda	
Unitat 8	Cribatge del nen immigrants i adopcions internacionals.			Toni Soriano	
MÒDUL (online)	LABORATORI EN SALUT INTERNACIONAL	15	29 d'abril al 12 de maig		Mateu Espasa
UNITAT 9	Introducció a les Tècniques de laboratori	7		Mateu Espasa	
UNITAT 10	Tècniques de laboratori en patologia infecciosa	8		Elena Sulleiro	
MÒDUL (online)	COOPERACIÓ INTERNACIONAL	15h	del 13 de maig al 26 de maig		Jose Santos
UNITAT 11	Cooperació d'emergència/Ajuda humanitària	3h		José Santos	
UNITAT 12	Cooperació al desenvolupament	12h		José Santos	
MÒDUL (online)	LA SALUT COMUNITÀRIA DES DE LA SALUT PÚBLICA	15h	Del 27 de maig al 9 de juny		Jordi Gómez
Unitat 13	Aspectes claus abans de començar un programa/intervenció de salut comunitària	7h		Jordi Gómez i Prat	
Unitat 14	Programes de salut comunitària i immigració. una aproximació des de la diversitat cultural a l'àmbit de la salut internacional	8h		Jordi Gómez i Prat	
PRESENCIAL	Aproximació clínica a la Patologia Tropical	15h	10 i 11 de juny	Israel Molina	
	Pediatría en salut internacional	15h	12 i 13 de juny	Toni Soriano	
	Laboratori en salut internacional	15h	14 i 17 de juny	Francesc Zarzuela	
	Cooperació internacional	15h	18 i 19 de juny	Diana Pou	
	Salut Comunitària des de la salut Pública	15h	20 i 21 de juny	Jordi Gómez i Prat	

MÒDUL TRONCAL: INTRODUCCIÓ A LA SALUT INTERNACIONAL

Coordinadora: Núria Serre

45 hores

En aquest mòdul es tractaran aquells temes considerats essencials dins de l'abordatge de la salut internacional. El professorat implicat en aquest mòdul prové de diferents àrees per aconseguir una visió transversal del tema. Prendrem consciència de la importància dels determinants socioambientals, l'antropologia i el coneixement dels sistemes de salut en diferents països. Tractarem aquelles patologies infeccioses més prevalents al tròpic, les diferències en el maneig d'altres patologies no infeccioses en salut internacional, les particularitats en pediatria i, finalment, un breu repàs sobre conceptes d'epidemiologia. Tot amb la intenció de preparar a l'alumne per als mòduls opcionals.

Objectius generals:

- Adquirir coneixements generals del maneig de la salut internacional.

Objectius específics:

- Conèixer la geoepidemiologia de les diverses àrees tropicals i subtropicals.
- Conèixer els sistemes de salut dels diferents països.
- Conèixer com factors ambientals i antropològics poden estar relacionats de manera directa amb la salut.
- Conèixer diferents metodologies i eines d'abordatge de la salut internacional des de la comunitat.
- Adquirir una visió crítica d'alguns dels programes de control i eradicació de malalties negligenciades.
- Conèixer quines són les eines bàsiques per a la cooperació internacional.
- Conèixer les principals patologies infeccioses/no infeccioses/pediatria/altres especialitats en salut Internacional.
- Repassar conceptes bàsics d'epidemiologia.
- Conèixer la realitat assistencial als PBR.

UNITAT 1: PRINCIPALS DETERMINANTS SOCIOAMBIENTALS I ABORDATGE INTERDISCIPLINAR EN LA SALUT INTERNACIONAL

Tutor: Jordi Gómez

10 hores

Continguts:

1.1 Principals determinants socioambientals.

1.1.1 Geografia mèdica: de la medicina tropical a la salut global. (1 hora)

1.2 Abordatge interdisciplinari en la salut internacional.

1.2.1 Antropologia i salut. (1 hora)

1.2.2 Salut comunitària. Educació per a la salut. (2 hores)

1.2.3 Vacunació en viatges internacionals. (3 hores)

1.2.4 Programes de control, eliminació i eradicació de les malalties tropicals: una perspectiva global. (2 hores)

1.2.5 Evolució de la cooperació internacional per al desenvolupament. (1 hora)

UNITAT 2: INTRODUCCIÓ A LES PATOLOGIES INFECCIOSES IMPORTADES

Tutora: Núria Serre

22 hores

Continguts:

2.1 Introducció a la patologia tropical. (1 hora)

2.2 Generalitats i epidemiologia de la malària. (2 hores)

2.3 Malaltia de Chagas (Tripanosomiasis humana americana). (2 hores)

2.4 Leishmaniosi. (2 hores)

2.5 Tripanosomiasis humana africana. (1 hora)

2.6 Helminths intestinals i genitourinaris. (2 hores)

2.7 Filariasis. (1 hora)

2.8 VIH (Virus de la Immunodeficiència Humana). (2 hores)

2.9 Tuberculosis. (2 hores)

2.10 Infeccions de transmissió sexual. (2 hores)

2.11 Arbovirosis. (2 hores)

2.12 Protozous intestinals. (2 hores)

2.13 Nocions bàsiques de laboratori. (1 hora)

UNITAT 3: ALTRES ESPECIALITATS

Tutor: Antoni Soriano

10 hores

Continguts:

- 3.1 Pediatria tropical. (6 hores)
- 3.2 Dermatologia infecciosa tropical. (1 hora)
- 3.3 Oftalmologia en països en desenvolupament. (1 hora)
- 3.4 Introducció a l'epidemiologia. (2 hores)

UNITAT 4: MALALTIES NO COMUNICABLES/TRANSMISSIBLES

Tutor: Xavier de las Cuevas

3 hores

Continguts:

- 4.1 Les Malalties no transmissibles (ENT) o Non Communicable diseases (NCD) i el seu nou nou paradigma en els nous Objectius del Desenvolupament Sostenible (ODS) ("target 3.4")

MÒDULS OPTATIUS

MÒDUL: APROXIMACIÓ CLÍNICA A LA PATOLOGIA TROPICAL

Coordinador: Fernando Salvador

15 hores

En aquest mòdul es tractaran aquells temes relacionats amb la salut en la població immigrant. En primer lloc, s'aprofundirà en les principals patologies anomenades importades, però d'una manera integrada; les patologies s'explicaran a partir de grans síndromes, de manera que l'alumne aprofiti la informació apresada en el mòdul troncal per fer un diagnòstic diferencial, esculli les millors tècniques diagnòstiques i optimitzi els recursos en el maneig de diferents patologies a través de casos clínics reals. També s'aprofundirà en les diferents estratègies de cribratge de patologia importada en població immigrant. En segon lloc, en aquest mòdul s'explicarà el maneig pràctic de les principals malalties no comunicables, incloent aspectes de salut mental. Per últim, s'aprofundirà en alguns aspectes de la Medicina del viatger.

Objectius Generals:

- Aprofundir en les principals patologies importades d'una manera integrada a partir de grans síndromes clínics.
- Aprofundir d'una manera pràctica l'abordatge de les malalties no transmissibles i de la salut mental en immigrants.

Objectius específics:

- Conèixer el diagnòstic diferencial, tècniques diagnòstiques i maneig del síndrome: febril, gastrointestinal, respiratori, genitourinari, eosinofília, cutani i hepatosplenomegàlia.
- Conèixer els protocols de cribratge de patologia importada en els immigrants, viatgers asimptomàtics, immigrants d'alt risc (immunodeprimits i embarassades, etc).
- Conèixer el diagnòstic i maneig de les principals malalties no comunicables.
- Conèixer els conceptes fonamentals de la Psiquiatria Transcultural.

UNITAT 5: PRINCIPALS QUADRES SINDRÒMICS

Tutor: Fernando Salvador

7 hores

Continguts:

- 5.1 Aproximació diagnòstica del síndrome febril en el pacient procedent del tròpic.(1 hores)
- 5.2 Síndrome gastrointestinal.(1 hora)
- 5.3 Síndrome respiratori. (1 hora)
- 5.4 Síndrome genitourinari. (1 hora)
- 5.5 Eosinofília.(1 hora)
- 5.6 Síndrome cutani. (1 hora)
- 5.7 Aproximació diagnòstica del pacient amb hepatosplenomegàlia procedent del tròpic. (1 hora)

UNITAT 6: ESTRATÈGIES DE CRIBRATGE EN PATOLOGIA IMPORTADA, SALUT MENTAL I MALALTIES NO TRANSMISSIBLES. MEDICINA DEL VIATGER.

Tutora: Núria Serre

8 hores

Continguts:

- 6.1 Protocols de cribratge.(1 hores)
  - Protocol de cribratge de malalties importades en l'immigrant asimptomàtic.
  - Protocol de cribratge de l'immigrant de risc.
- 6.2 Maneig pràctic de les principals malalties no comunicables. (2 hores)
- 6.3 Conceptes fonamentals de Psiquiatria Transcultural. (1 hores)
- 6.4 Medicina del viatger (2 hores)

MÒDUL: PEDIATRIA EN SALUT INTERNACIONAL

Coordinador Antoni Soriano

15 hores

En aquest mòdul es tractaran aquelles peculiaritats del maneig de la pediatria en salut internacional i en el tròpic. Es realitzarà un abordatge de les diferents patologies per síndromes, de manera que l'alumne haurà d'aplicar els coneixements adquirits en el mòdul troncal, es proporcionarà material teòric addicional, i a més a més es realitzaran exercicis per a que l'alumne realitzi una cerca activa i crítica de la informació.

Objectius generals

- Proporcionar als professionals de la salut, amb experiència prèvia en pediatria i salut infantil, habilitats rellevants per als problemes relacionats amb la salut infantil en salut internacional i en països amb pocs recursos.

Objectius específics

- Conèixer els protocols de cribratge en pediatria dins de la salut internacional.
- Conèixer el funcionament d'algunes investigacions clíniques en salut infantil en països amb pocs recursos.
- Identificar quins són els punts més rellevants en el maneig dels principals síndromes clínics en pediatria dins de la salut internacional i el tròpic.

[UNIDAD 7. ABORDATGE INTEGRAL DE LES MALALTIES MÉS PREVALENTS EN LA INFÀNCIA \(AIMPI\).](#)

Tutor: Maria Espiau Guarner

4 hores

Continguts:

- 7.1 Atenció integrada. Malalties prevalents en la infància (AIMPI). (1 hora)
- 7.2 Factors associats a la mortalitat. (1 hora)
- 7.3 Formació personal sanitària. (1 hora)
- 7.4 AIMPI: Intervencionisme. (1 hora)

[UNIDAD 8: SALUT I MIGRACIÓ EN L'EDAT PEDIÀTRICA](#)

Tutor: Andrea Martin-Nalda

11 hores

Continguts:

- 8.1 Cribratge d'Infeccions en pacients asimptomàtics. (2 hores)
  - 8.1.1 Infeccions a descartar de forma prioritària.
  - 8.1.2 Altres infeccions a descartar.
  - 8.1.3 Susceptibilitat a infeccions prevenibles amb vacunes.
  - 8.1.4 Adaptació de les vacunes al calendari de vacunació
- 8.2 Particularitats d'algunes infeccions en pediatria (6 hores)
  - 8.2.1 VIH / SIDA
    - Diagnòstic de la infecció per VIH
    - Tractament antiretroviral
  - 8.2.2 Tuberculosi
    - Epidemiologia i diagnòstic TB pediàtrica
    - Principis del maneig de la malaltia tuberculosa
  - 8.2.3 Febre viral hemorràgica
  - 8.2.4 Virus Zika

8.2.5 Estudi de la diarrea en el post-viatge

8.2.6 Maneig d'antibiòtics en pediatria en països amb pocs recursos

8.3 Maneig d'una sala de pediatria al tròpic (1 hora)

8.4 Nutrició: programa de desnutrició greu. (1 hora)

8.5 Hemoglobinopaties (1 hora)

MÒDUL: PRINCIPIS BÀSICS DE LABORATORI EN SALUT INTERNACIONAL

Coordinador: Mateu Espasa

15 hores

La funció d'un laboratori és processar les mostres biològiques per tal de proporcionar uns resultats que ajudin a prendre decisions clíniques. El coneixement de les diferents tècniques de laboratori, adients per cada quadre clínic, és útil pels professionals sanitaris per optimitzar la recollida de mostres, així com els recursos. Tot això és especialment important en l'àmbit de la salut internacional on molts cops la disponibilitat de recursos és molt limitada.

Objectius generals:

- Conèixer el funcionament bàsic d'un laboratori en salut Internacional.
- Conèixer el que pot aportar un laboratori en aquest entorn.

Objectius específics:

- Conèixer les tècniques bàsiques que poden donar cobertura als problemes clínics infecciosos en l'àmbit de Salut Internacional.
- Ajudar als professionals sanitaris a optimitzar la recollida de mostres i de recursos disponibles.

UNITAT 9: INTRODUCCIÓ A LES TÈCNiques DE LABORATORI

Tutor: Mateu Espasa Soley

7 hores

Continguts:

9.1 Conceptes bàsics per organitzar un laboratori rural.(2 hores)

9.2 Diagnòstic directe i indirecte en el laboratori. (3 hores)

9.3 Proves ràpides i la seva importància en el medi rural. (2 hores)

UNITAT 10: TÈCNiques DE LABORATORI EN PATOLOGIA INFECCIOSA.

Tutora: Elena Sulleiro.

8 hores

Continguts:

10.1 Hemoparàsits.(2 hores)

- Paludisme.
- Leishmaniosi.
- Tripanosomiasi americana o malaltia de Chagas.
- Tripanosomiasi africana o malaltia de la son.
- Filariasi.

10.2 Coproparasitologia. (2 hores)

- Protozous intestinals.
- Helmints intestinals.
- Diagnòstic de les parasitosis intestinals.
- Recollida de la mostra.
- Examen macroscòpic.
- Examen microscòpic.
- Tècniques de detecció d'antigen.
- Tècniques serològiques.

10.3 Uroparàsits.(1 hora)

- Via de transmissió.
- Cicle biològic.
- Manifestacions clíniques.
- Diagnòstic.
- Tractament.

10.4 Altres parasitosis.(1 hora)

- Paràsits d'altres localitzacions. Pell i fàneres.
- Parasitosis oportunistes.

10.5 Bacteriologia. (1 hora)

- Tinció de Gram.
- Examen en fresc: sediment d'orina.

10.6 Micobacteris.(1 hora)

- Tinció de Ziehl-Neelsen

- Biologia mol·lecular.

MÒDUL: COOPERACIÓ INTERNACIONAL

Coordinador: Jose Santos

15 hores

El mòdul de cooperació pretén ser un complement al mòdul troncal pels professionals de la salut que vulguin aproximar-se al món de la salut internacional en els països empobrits. Probablement la forma més freqüent (però no l'única) de treball en terreny és en el marc d'un projecte de Cooperació, el qual té elements tècnics específics (independents del sector en el qual es treballa) semblant al que poden tenir altres feines/disciplines.

Objectiu general:

- Conèixer els elements tècnics bàsics de la cooperació en situacions d'emergència/ajuda humanitària i cooperació pel desenvolupament.

Objectius específics:

- Conèixer els components fonamentals d'un sistema de salut en els països empobrits amb èmfasis en l'Atenció Primària de Salut.
- Conèixer els aspectes bàsics de la cooperació d'emergència i la seva vinculació amb la cooperació pel desenvolupament.
- Conèixer els tipus de cooperació en funció de la relació dels seus principals actors.
- Conèixer els principis bàsics del concepte de viabilitat i la seva aplicació en el marc d'un Projecte de Cooperació pel desenvolupament.
- Conèixer i interpretar les etapes del cicle de vida d'un Projecte de Cooperació pel Desenvolupament amb èmfasis en la metodologia de l'Enfocament del Marc Lògic.

UNITAT 11 COOPERACIÓ D'EMERGÈNCIA / AJUDA HUMANITÀRIA.

Jose Santos

3 hores

Continguts:

11.1 Què és l'acció humanitària?. (1 hora)

11.2 Què és una emergència humanitària?. (1 hora)

11.3 Quan i com es decideix una intervenció? (1 hora)

UNITAT 12: COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT

Tutor: Jose Santos

12 hores

Continguts:

12.1 Sistemes de Salut en països amb recursos limitats. (4 hores)

12.2 Tipus de cooperació i relació entre els actors. (2 hores)

12.3 Concepte de Viabilitat en Cooperació per al Desenvolupament. (2 hores)

12.4 Cicle de vida d'un projecte de Cooperació. (4 hores)

MÒDUL: LA SALUT COMUNITÀRIA DES DE LA SALUT PÚBLICA

Coordinador: Jordi Gómez i Prat

15 hores

Les polítiques a nivell internacional influeixen en els determinants de la salut, però també l'actuació sobre els entorns més propers a les persones, la seva comunitat pot tenir un impacte. Aquí és on opera la salut comunitària, entesa com un projecte col·laboratiu intersectorial, multidisciplinar que utilitza abordatges de salut pública, de desenvolupament comunitari e intervencions basades en la evidència per implicar i treballar amb la comunitat de manera adequada al seus valors culturals per optimitzar la salut i la qualitat de vida de les persones.

En aquest mòdul, veurem, a través de la metodologia d'aprenentatge basat en diferents situacions reals i eines dinàmiques quins són els aspectes generals per iniciar una estratègia, un pla o un programa de salut comunitària

En cada unitat està previst promoure la participació activa dels participants mitjançant la discussió de material docent, la discussió de situacions pràctiques al fòrum i l'intercanvi de reflexions i comentaris a través els exercicis.

Objectiu general

- Proporcionar als professionals de la salut coneixements , habilitats i aspectes claus pel desenvolupament de l'abordatge de la salut comunitària i pública en l'àmbit de la salut internacional e Immigració.

Objectius específics

- Conèixer i treballar als conceptes teòrics bàsics per entendre i desenvolupar les accions orientades a la millora de la salut de la comunitat.
- Adquirir capacitats per dissenyar/portar a terme intervencions comunitàries.
- Oferir eines i recursos que faciliten portar a terme intervencions comunitàries.

UNITAT 13: ASPECTES CLAU ABANS DE COMENÇAR UN PROGRAMA/INTERVENCIÓ DE SALUT COMUNITÀRIA

Tutor: Isabel Claveria Guiu

Hores: 7 hores

Continguts:

13.1 Comprensió antropològica i investigació en la comunitat. (2 hores)

13.2 Determinants Socials de la Salut. (3 hores).

13.3 Mobilització comunitària. (2 hores)

UNITAT 14: PROGRAMES DE SALUT COMUNITÀRIA I IMMIGRACIÓ. UNA APROXIMACIÓ DES DE LA DIVERSITAT CULTURAL A L'ÀMBIT DE LA SALUT INTERNACIONAL

Tutor: Hakima Ouaraab

Hores: 8 hores

Continguts:

14.1 Educació per a la salut: Conceptes bàsics, perspectives, Característiques i eines principals. (2 hores).

14.2 Teories d'aprenentatge. (1 hora)

14.3 La salut comunitària i metodologies de treball orientades a la comunitat pel maneig de la patologia tropical. (3 hores) .

14.4 Consideracions pràctiques a l'àmbit de la salut comunitària. (2 hores).

SESSIONS PRESENCIALS

En aquestes sessions es pretén realitzar aquelles activitats més pràctiques o que precisen d'una interacció més directe per millorar els coneixements adquirits durant els apartats *online*. En la metodologia docent es donarà prioritat a la discussió de casos, es realitzaran petits tallers pràctics, es presentaran diferents situacions per resoldre en grup o individualment i es resoldran aquells dubtes que hagin aparegut al final del curs.

Objectiu general:

- Adquirir una visió més pràctica del maneig de la patologia infecciosa, mental i no transmissible més freqüent des d'una visió de salut internacional en adults i l'edat pediàtrica, el diagnòstic laboratorial, la cooperació i la salut pública i comunitària.

Objectius específics:

- Adquirir capacitats per dissenyar/criticar projectes de cooperació.
- Adquirir capacitats per resoldre casos clínics teòrics.
- Conèixer el maneig d'un microscopi i la realització de diferents tècniques de laboratori.
- Adquirir capacitats per dissenyar i implementar estratègies de salut comunitària en l'àmbit de la salut internacional.

MÒDUL: APROXIMACIÓ CLÍNICA A LA PATOLOGIA TROPICAL (Patologies importades)

Responsable: Israel Molina

15 hores

Continguts:

1. Presentació de casos clínics/síndromes clínics.(11)
  - a. Síndrome respiratòria.
  - b. Síndrome febril.
  - c. Malària.
  - d. Síndrome eosinofílica.
  - e. Síndrome genito-urinària.
  - f. Síndrome cutània.

- g. Hepatosplenomegàlia.
- h. Paràsits intestinals.
- 2. Estratègies de cribratge.(2)
- 3. Salut Mental (1)
- 4. Patologia no transmissible.(2)

MÒDUL: PEDIATRIA EN SALUT INTERNACIONAL

Responsable: Toni Soriano

15 hores

Continguts:

- VIH/SIDA (2 hores):
  - Diagnòstic VIH
  - Tractament ARV
- Chagas congènit i pediàtric. (1 hora)
- Tuberculosi (2 hores)
  - Epidemiologia i Diagnòstic TB pediàtric.
  - Maneig i tractament TB pediàtric.
- Febres hemorràgiques. (Ebola, Marburg) (1 hora)
- Malària en el nen. (1 hora)
- ZIKV com a nou teratògen i infecció congènita. (1 hora)
- Maneig d'antibiòtics en pediatria en països amb pocs recursos. (1 hora)
- Nutrició (programes de malnutrició greu). (3 hores) (Lola Madrid).
- Estudi de mesures preventives i patologia importada en el nostre entorn.
  - Adaptació vacunes a calendari de vacunació AEP (1 hora)
  - Estudi de diarrea en el post-viatge. (1 hora)
  - Estudi d'hemoglobinopaties. (1 hora)

MÒDUL: PRINCIPIS BÀSICS DE LABORATORI EN SALUT INTERNACIONAL

Responsable: Francesc Zarzuela

15 hores

Contingut:

1. Maneig del microscopi. (3)
2. Realització de tècniques de laboratori.(4)

3. Observació al microscopi dels patògens més habituals.(7)
4. Casos pràctics associats a preparacions per veure al microscopi.(8)

MÒDUL: COOPERACIÓ INTERNACIONAL

Responsable: Diana Pou

15 hores

Contingut:

1. Maneig d'emergències a terreny: epidèmies, desastres naturals, conflictes bèl·lics, refugiats. (6 hores)
2. De l'emergència al desenvolupament: concepte "Early Recovery". (4 hores)
3. Salut mental al terreny. (2 hores)
4. Disseny de projectes de cooperació. Marc lògic. (2 hores)
5. Exemples de projectes de cooperació. (1 hora)

MÒDUL: LA SALUT COMUNITÀRIA DES DE LA SALUT PÚBLICA

Coordinador: Jordi Gómez i Prat

15 hores

Contingut

- Sessions / tallers d'aprenentatge de diferents estratègies de comunicació comunitària. (7 hores)
- Estratègies en l'ús de les eines educatives en salut (Around me, heparJoc, SIDAJoc, BeatChagas, Manual/DVD Tuberculosi. (6 hores).
- Fòrum mobilitzacions comunitàries, cas pràctic. (1 hora)
- Fòrum antropologia i salut. (1 hora)